

Nr 739

Av herr Dockered m. fl., *angående biblioteksverksamheten för blinda.*

År 1892 startades i blygsam skala ett litet bibliotek för landets blinda. Under de år som gått har huvudmannen, De blindas förening, fått lägga ned över 5 miljoner kronor på att överföra böcker till blindskrift och talböcker samt på utlåningsverksamheten. Det första statsstödet utgick först för budgetåret 1953/54 med 10 000 kr.

Då riksdagen år 1961 fördubblade anslaget till de blindas biblioteksverksamhet med 50 000 kr., väcktes första gången förhoppningen om att staten skulle taga sitt ansvar fullt ut. Dessa förhoppningar stärktes sedan av att skolöverstyrelsen för budgetåret 1962/63 förordade ett av särskilt tillkallad utredningsman framlagt förslag om att de blindas biblioteksverksamhet skulle överföras till staten. Efter förhandlingar mellan representanter för dåvarande ecklesiastikdepartementet och De blindas förening träffades överenskommelsen om att föreningen åtminstone tills vidare skulle upprätthålla verksamheten. Det förutsattes dock att kostnaderna skulle bestridas av staten. Fullständig kostnadstäckning uppnåddes också enligt de uppdragna riktlinjerna för budgetåret 1964/65. Därefter inträdde emellertid en för föreningen betydande anslagseftersläpning.

När 1968 års riksdag beviljade 100 000 kr. mer än vad Kungl. Maj:t föreslagit, och beloppet därmed kom att överensstämma med det som upp tagits i SÖ:s petita, uppfattades detta av många som ett uttryck för den betydelse man tillmätte bokförsörjningen för blinda.

Kostnaderna för De blindas förenings allmänna biblioteksverksamhet beräknas för budgetåret 1969/70 till 1 453 000 kr. I form av gåvor och anslag från bl. a. kyrkoförsamlingar samt avkastning av särskilda fondmedel beräknas 160 000 kr. inflyta. Nettokostnaden blir således 1 293 000 kr. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1969/70 föreslog skolöverstyrelsen efter ingående granskning, att anslaget till De blindas förenings biblioteksverksamhet skulle höjas med 200 000 kr. till 1 140 000 kr. men Kungl. Maj:t stannar vid en ökning med 100 000 kr.

Det måste anses beklagligt att biblioteksverksamheten för blinda inte heller denna gång får fullt stöd av statsmedel. Medborgarna i övrigt har praktiskt taget obegränsad tillgång till litteratur genom folkbiblioteken. De kan därutöver själva köpa böcker i bokhandeln. De svårt synskadade, en grupp som i vårt land uppgår till ca 15 000 personer, har till sitt förfogande mindre än 5 000 boktitlar och inga som helst möjligheter att själva förvärva böcker. Bristerna i tillgång till läsning för information och förströelse markeras ytterligare genom de synskadades vid en jämförelse med

de seende — ringa tillgång till tidningar och tidskrifter. Deras valfrihet i fråga om litteratur som passar deras intressen är därigenom ytterst begränsad. Kommer därtill att behovet av nytt tankestoff och nya intryck är speciellt stort hos dessa människor, vilkas tillvaro ofta präglas av isolering och sysslolöshet.

I detta sammanhang bör även uppmärksammas att bland de blinda som betjänas med talböcker återfinnes två till antalet växande grupper:

1. Med ökande årsklasser åldringar i landet växer också antalet synskadade.

2. Längre skolgång och höjd utbildningsstandard medför för hela befolkningen mer utvecklade läsvanor och större krav i fråga om bokförsörjningen. Samma förhållande kan iakttas på de blindas område, men här i synnerligen förstärkt grad. Det är belysande, att endast för några år sedan en blind student ansågs som något unikt. F. n. bedriver närmare 80 synskadade ungdomar studier på postgymnasial nivå. Deras behov av kurslitteratur tillgodoses i huvudsak genom medel som utgår via arbetsmarknadsverket. Denna växande grupp ställer emellertid delvis nya krav på sitt bibliotek, då det gäller tillgång till kulturell orientering och stimulans som kan göra dem jämställda med seende studie- och arbetskamrater.

För innevarande budgetår utgår ett anslag om 200 000 kr. till studielitteratur åt blinda som bedriver postgymnasiala studier. Skolöverstyrelsen hade föreslagit en ökning med 35 000 kr. till 235 000 kr. Detta anslagsäskande omnämndes inte ens i statsverkspropositionen. Anslaget är avsett att täcka kostnader för redaktionella bearbetningar och administrativa kostnader för litteraturförsörjningen. Kostnaderna för framställning av litteraturen i övrigt täcks genom individuella utbildningsbidrag från länsarbetsnämnderna. Antalet studerande, som åtnjuter litteraturservice, ökade under 1968 med 34 till 78. Antalet producerade boktitlar utgjorde 327, och antalet utlånade verk uppgick till 1 763, vilket var 376 fler än året dessförinnan. Denna utökade service medför givetvis ökade kostnader varför en ökning av anslaget motsvarande automatiska kostnadsstegringar måste anses befogad.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställs,

att anslaget till De blindas förenings biblioteksverksamhet uppräknas till 1 140 000 kr. eller med 100 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit,

att anslaget till studielitteratur för blinda uppräknas till 235 000 kr. eller med 35 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Stockholm den 24 januari 1969

Robert Dockered (cp)

Daniel Wiklund (fp) Carl-Wilh. Lothigius (m) Nancy Eriksson (s)

i Stockholm

i Stockholm